

Dorośle osoby z niepełnosprawnością intelektualną zamieszkujące obszary wiejskie mają utrudniony, w porównaniu do mieszkańców miast, dostęp do różnorodnych placówek wsparcia. Po zakończeniu edukacji, ze względu na brak miejsc i rozbieżności w orzecznictwie, często pozostają w domach pod opieką najbliższych. Rodzina, działając w dobrej wierze, ale nie mając wiedzy z zakresu terapii i rehabilitacji, pomaga im lub wyręcza w codziennych czynnościach, co w dłuższej perspektywie czasowej działa na ich niekorzyść. Po śmierci opiekunów często jedynym rozwiązaniem jest umieszczenie takich osób w domach pomocy społecznej. Tymczasem wiele z nich, zwłaszcza z lekkim stopniem niepełnosprawności, dzięki odpowiedniej terapii mogłoby z powodzeniem prowadzić samodzielne życie. Dostrzeżenie tej sytuacji połączone z poznaniem idei gospodarstw opiekuńczych, gdzie na bazie gospodarstw rolnych są realizowane usługi społeczne, zaowocowało stworzeniem przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi

MODELU USAMODZIELNIANIA OSÓB DOROSŁYCH Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

To rozwiązanie obejmuje kilka form wsparcia, które wzajemnie się uzupełniają:

- Otwarte Punkty Integracji (OPI) – forma dzienna, 5 uczestników w jednym OPI,
- Mieszkanie Treningowe (MT) i Mieszkanie Wspierane (MW) – formy całodobowe, 3-4 mieszkańców.

Model od 2020 roku jest testowany w projekcie „Samodzielnie (nie samemu) – wspieranie osób z niepełnosprawnością w powiecie tucholskim” realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. W regionie funkcjonują 3 OPI, 1 MT i 1 MW.

OPI i MT są prowadzone w oparciu o gospodarstwa opiekuńcze, gdzie właściciel i zaangażowany przez niego opiekun prowadzą codzienną terapię, korzystając z zaplecza gospodarstwa rolnego. Personel jest do tego przygotowany merytorycznie – posiadają kwalifikacje terapeutów zajęciowych oraz ukończyli kurs opiekuna osób z niepełnosprawnością intelektualną, przygotowany pod kątem modelu. W gospodarstwie jest realizowane również wsparcie specjalistyczne (psychologiczne, rehabilitacyjne, logopedyczne itd.), zgodnie z potrzebami poszczególnych uczestników. Równie istotne jest organizowanie grup wsparcia dla rodzin, które mają kluczowe znaczenie dla trwałości rezultatów prowadzonej terapii.

Wymogi infrastrukturalne dla gospodarstw są podstawowe – w OPI niezbędne jest pomieszczenie do pobytu dziennego i prowadzenia terapii zajęciowej dla grupy, pokój do odpoczynku, kuchnia, łazienka i toaleta. Fundamentalne znaczenie ma zaplecze związane z działalnością rolniczą – opieka nad zwierzętami oraz prace ogrodnicze pomagają wypracować poczucie odpowiedzialności i mają aspekt praktyczny.

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną codziennie są dowożone lub dojeżdżają do OPI, następnie realizują zaplanowane działania terapeutyczne, m.in. w formie treningu życia codziennego – przygotowują posiłki, sprzątają, opiekują się zwierzętami, wykonują prace ogrodnicze, artystyczne i rękodzielnicze. Niektórzy przebywając w gospodarstwie uczą się podstawowych manier, ale też przełamują opory przed nawiązywaniem kontaktu z drugim człowiekiem. Każdy z uczestników ma przygotowany kontrakt aktywizacyjny, który jest podstawą prowadzonej terapii. Jej realizacja jest na bieżąco nadzorowana i wspierana przez specjalistów ds. aktywizacji osób niepełnosprawnych, ds. terapii i superwizora.

Kolejnym etapem nabywania samodzielności jest Mieszkanie Treningowe, a później Wspierane.

Gospodarstwa prowadzą OPI oraz MT w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej.